

ĐỀ CHÍNH THỨC

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu:

TRÊN ĐỜI GIÓ THỜI

(Lược trích phần đầu: Vì Chương bị ốm nên Phụng được cô giáo phân công đóng thế vai Cánh cam bé nhỏ trong vở kịch “Cánh cam đi lạc” của lớp trong lễ bế giảng. Điều đó khiến Phụng nhớ đến người mẹ nó chưa một lần rõ mặt. Nghe bà kể thì nó được một cánh cò ở đâu mang đến bên ruộng dưới chân đồi Thần Lăn. Bà mang nó về nuôi đến tận bây giờ. Nó luôn ngồi ngóng cánh cò và tự hỏi về mẹ nó là người như thế nào, luôn băn khoăn tự hỏi không có mẹ thì sao có nó.)

- Cánh cam lạc mẹ vì nó có mẹ, còn con thì không - Thằng Phụng mếu máo trong bữa trưa khiến miếng cơm vừa đưa vào miệng trở nên nhạt thêch.

Bữa cơm chỉ có bà và cháu hôm nay chẳng rôm rả tiếng cười vui bởi những câu chuyện thằng cháu nhỏ kể cho bà như mọi ngày. [...] Bữa cơm không một tiếng nói nào nữa cho đến khi bà buông đôi đũa và thằng Phụng cũng vừa xong.

Bà bảo: “Đôi mắt con nhìn thấy mọi thứ trên đời là của mẹ cho con, đôi chân con chạy nhảy chơi đùa, đôi tay con viết bài hay giúp bà tra lục tra ngô, đến cả tiếng con khóc con cười, tất cả đều phải từ mẹ con mà có. Bên trong mẹ có con, nên dòng máu chảy trong người con vẫn có mẹ đấy thôi Phụng.”

Mắt bà nhìn thằng cháu nhỏ ngay trước mặt mà sao như đang nhìn thấy cả một khoảng trời rộng lớn phía sau. Phụng cúi đầu mân mê bàn tay nhỏ. Ừ nhỉ, mình là của mẹ, nên mẹ có trong mình, mẹ ở ngay đây mà.

Bà đứng dậy với tay lên cái hộp trên nóc tủ quần áo lấy ra một cái khăn vuông to đã cũ lắm rồi, kiểu khăn y hệt khăn ngày xưa bà vẫn gấp chéo đôi đầu mỗi khi đi ra ruộng.

- Ngày đó bà thấy con được cuộn trong cái khăn này này, nó có hơi ấm của mẹ con đấy. Thằng Phụng đón lấy cái khăn đưa lên mũi ngửi, nghe bà chậm rãi kể lại

- Đến cái màu khăn cũng đặc biệt, Phụng nhỉ?

Đúng là thằng Phụng chưa bao giờ nhìn thấy cái khăn nào màu xanh lá mạ to và đẹp như thế cả. Mười năm trước hẳn cái khăn này còn đẹp hơn cả bây giờ. Nó tưởng tượng ra mình bé xíu đang nằm gọn trong cái khăn này thì lại chợt bật cười khúc khích, thấy sao mà ngồ ngộ.

(Lược trích: Ngày bế giảng đến, Phụng đã chuẩn bị mọi thứ cho vở kịch nhưng trên đường đến trường lại bị ngã và cái mũ cánh cam bay xuống nương.)

Ôi không... Thằng Phụng quên cả đau, đứng thần thờ nhìn cái mũ bằng giấy đang chầm chậm trôi ra xa theo dòng nước. Cái mũ ướt rồi thì có lấy lại cũng không

thể dùng được. Tiếng trống ngực đập thình thịch khiến nó càng cuống quýt nghĩ tới giờ tiếng trống trường lát nữa thôi sẽ vang lên như thế. Nhưng nó biết làm sao đây, dù đến lớp kịp giờ thì cũng không có chiếc mũ, mà không có mũ nhân vật thì sao mà đóng kịch? Nó ngược mắt lên nhìn trời, hít một hơi thật sâu rồi lấy hết can đảm chạy về nhà. Nó cắm cúi chạy không dám nghĩ đến cái mệt đang khiến nó thở dốc. Chạy nhanh lên nào, Phụng ơi, nhất định sẽ làm được, cố lên Phụng, nó nhủ thầm trong đầu như thế suốt quãng đường về.

(Lược trích phần kết: Phụng lấy cái khăn màu xanh lá mạ của mẹ choàng lên cổ. Phụng diễn rất xúc động cảnh cánh cam con bị lạc mẹ và cuối cùng đã tìm thấy mẹ. Vở kịch được khen ngợi hết lời. Phụng là người vui nhất bởi nó như có cảm giác mẹ nó cũng ở đây để xem vở kịch, và chiếc khăn của mẹ đến thật đúng lúc nó cần thay thế cho chiếc mũ cánh cam bị mất. Nó thấy may mắn được bà chăm bẵm dù chẳng phải ruột rà, may mắn khi biết mẹ vẫn đang có trong từng tế bào, từng hơi thở vào ra của nó nữa.)

(Theo Thanh Cầm, Báo Văn nghệ số 22 năm 2025, <https://baovannghe.vn/tren-doi-gio-thoi-truyen-ngan-cua-thanh-cam-21973.html>, ngày truy xuất 08/12/2025, lúc 16.00)

* **Chú thích:** Nhà văn Thanh Cầm – cây bút nữ trẻ văn học hiện đại Việt Nam.

Câu 1: (1,0 điểm) Chỉ ra 01 lời người kể và 01 lời nhân vật độc thoại trong đoạn văn in đậm và cho biết lời kể và lời độc thoại đó thể hiện thái độ, cảm xúc gì của nhân vật Phụng.

Câu 2: (1,0 điểm) Xác định lời dẫn, cách dẫn trong trường hợp sau và nêu dấu hiệu nhận biết của cách dẫn đó.

Bà bảo: “Đôi mắt con nhìn thấy mọi thứ trên đời là của mẹ cho con, đôi chân con chạy nhảy chơi đùa, đôi tay con viết bài hay giúp bà tra lục tra ngô, đến cả tiếng con khóc con cười, tất cả đều phải từ mẹ con mà có. Bên trong mẹ có con, nên dòng máu chảy trong người con vẫn có mẹ đấy thôi Phụng.”.

Câu 3: (1,0 điểm) Nêu 02 hành động, việc làm của người bà trong truyện. Từ đó, em hãy nhận xét tính cách, phẩm chất của người bà.

Câu 4: (1,0 điểm) Phân tích ý nghĩa của chi tiết “Nó ngược mắt lên nhìn trời, hít một hơi thật sâu rồi lấy hết can đảm chạy về nhà. Nó cắm cúi chạy không dám nghĩ đến cái mệt đang khiến nó thở dốc. Chạy nhanh lên nào, Phụng ơi, nhất định sẽ làm được, cố lên Phụng, nó nhủ thầm trong đầu như thế suốt quãng đường về.”.

Câu 5: (1,0 điểm) Nêu chủ đề của truyện và phân tích hai căn cứ làm rõ chủ đề.

Câu 6: (1,0 điểm) Nêu những thay đổi trong nhận thức, tình cảm của em sau khi đọc xong văn bản này.

PHẦN II. LÀM VĂN (4.0 điểm)

Viết bài văn phân tích văn bản **Trên đôi gió thổi** (Thanh Cầm) ở phần đọc hiểu.

-Hết-

(Học sinh không sử dụng tài liệu. Giám thị không giải thích gì thêm)